

Národní divadlo

Ředitel ND: PhDr. Ondřej Černý

TISKOVÁ ZPRÁVA

GOLEM 13

Kabalistické drama o dvou dějstvích George Whytea na hudbu Noama Sheriffa

Představení se koná pod záštitou prezidenta České republiky Václava Klause,
v rámci Konference k osudu majetku oběti holocaustu a u příležitosti
400. výročí úmrtí velkého mudrce a rabína Maharala.

První uvedení v poloscénické verzi 29. června 2009 v 19:00 v Národním divadle

GOLEM 13

Kabalistické drama GEORGE WHYTEA na hudbu NOAMA SHERIFFA

Režie: JULIA PEVZNER

Scénograf a kostýmní výtvarník: JAN DUŠEK

Videoprojekce: MARTIN KERMES

Orchester Národního divadla

Dirigent: MARKO IVANOVIĆ

Pražský filharmonický sbor

Sbormistr: LUKÁŠ VASILEK

Kühnův dětský sbor

Sbormistr: JIŘÍ CHVÁLA

Přízračné drama, jehož děj jde od starodávné minulosti do vzdálené budoucnosti, předvídá možné splnutí kabalistické mystiky s vyspělou technologií, které by vedlo k vytvoření Golema 13 a výrazně tím ovlivnilo budoucnost lidstva.

„Od počátku roku 2008, kdy došlo k zásadní dohodě o uvedení Golema 13 v Národním divadle, jsme ušli dlouhou a náročnou cestu. Ale bylo několik důvodů, které nás přesvědčily o správnosti našich kroků: Národní divadlo bude moci výrazně přispět k propagaci České republiky v době našeho předsednictví v Radě Evropské unie, a také proto, že vyvrcholením aktivit našeho předsednictví se stala Konference k osudu majetku oběti holocaustu v Praze a představení tohoto díla je oficiální součástí programu této významné světové konference. Česká republika tak osvěceně vyplňuje bolestnou morální trhlinu, kterou poválečný vývoj v Evropě ponechal dodnes nezacelenu. Dále vidíme těsnou duchovní vazbu, kterou má legenda o Golemovi k Praze a k pražskému Maharalovi (Golema 13 uvedeme v čase, kdy si připomínáme 400. výročí úmrtí velkého mudrce a rabína Maharala). A pro Národní divadlo je jistě významným momentem a naplněním jeho poslání i to, že se jedná o první uvedení současného díla předního britského autora George Whytea s hudbou dnes nejvýznamnějšího izraelského skladatele Noama Sheriffa.“

Ondřej Černý
ředitel Národního divadla

„Bylo to za svítání před sedmi lety ve švýcarských Alpách, kdy jsem objevil asi třicetistránkový rukopis nazvaný „Golem 13“. Seděl jsem za stolem celou noc, avšak jen matně si vzpomínám, jak jsem psal text, který jsem držel v ruce. Tento rukopis byl výsledkem mého mnohaletého intenzivního zájmu o „nepostižitelné“ a osud Židů. V poněkud zvláštním obrácení normální časové posloupnosti předcházel tedy vznik textu „Golem 13“ mému pochopení tématu. V následujících letech jsem studoval text díla, abych porozuměl jeho vnitřním vrstvám. Při každém čtení vycházely na světlo nové významy. Postupně jsem pronikal do podstaty věcí, které přesahují obvykle dimenze. Vedl snad mou ruku při psaní tohoto textu nějaký Magid? Během svých návštěv Prahy jsem se dostal do těsného styku s městem Maharala, kde je židovství obsaženo v kamenech a dlážděných ulicích a kde se židovský mysticismus vznáší ve vzduchu a obklopuje nočního chodce. Patří se, aby „Golem 13“ obživil právě tady. Byla to totiž Praha, kde došlo k zavedení Davidovy hvězdy jako definitivního symbolu židovského národa. Mudrc rabín Low, stvořil pražského Golema, aby chránil židovský lid v době utisku a pronásledování, jimiž se vyznačovala historie Evropy po nesčetná století. V protikladu k těmto nepříznivým osudu upozorňuje „Golem 13“ na kořeny judaismu, křesťanství a islámu sahající k Abrahamovi a na to, jak jejich uctívání ve Svatém městě Jeruzalémě přesahuje naše světské konflikty.“

George Whyte
vybráno z článku,
který otiskujeme v plné verzi
v programové brožuře k inscenaci

GEORGE WHYTE *Autor*

Všestranný spisovatel a dramatik s hudebním vzděláním, který své tvůrčí schopnosti zasvětil boji proti rasismu. Při rozsáhlém využití archivních materiálů vyvinul působivý dramatický styl, který německý režisér Götz Friedrich označil za „Protokol für das Musiktheater“, v němž je dramatickost vystupňovaná protichůdnými, opakovaně deklamovanými a zpívanými texty, které staví posluchače před vystupňování morálního konfliktu. George Whyte tvoří svá díla způsobem, který umožňuje jejich adaptaci pro divadlo, televizi i rozhlas. Jako nezávislý historik během dvou desítek let důkladně probádal všechny stránky a okolnosti týkající se Dreyfusovy aféry. Je uznávaným světovým odborníkem na tuto událost. Aféře věnoval jedinečnou řadu dramatických a literárních děl, která byla mnohokrát divadelně a televizně zpracována. Dalším tématem, které významně ovlivnilo jeho tvorbu, je Kabala. Ve veřejné správě působil jako předseda Britské národní exportní rady pro umění, výboru Mezinárodní klavírní soutěže Arthura Rubinsteina a Památníku holocaustu v Royal Opera House v Londýně. V současné době George Whyte zastává funkce předsedy kulturních akcí projektu Remembering for the Future (Pamatovat si pro budoucnost) a předsedy Dreyfusovy společnosti pro lidská práva. Jeho literární práce vyšly v nakladatelstvích Palgrave

Macmillan, Inter Naciones, Artial a Coda Editions, jeho scénická díla uvedla Deutsche Oper Berlin, Oper der Stadt Bonn, Theatre Basel, New York City Opera, Opernhaus Zürich, stejně jako řada rozhlasových stanic a televizních kanálů. George Whyte je britský občan maďarsko-českého původu, žil a pracoval v mnoha zemích. Studoval na univerzitách v Londýně a Paříži, hudební vzdělání získal u Francesca Ticiattiho (skladba) a Paula Lichtensterna (klavír). Během holocaustu přišel o mnoho členů své rodiny, což přispělo k jeho rozhodnutí věnovat se boji proti rasovým předsudkům a antisemitismu. Jeho administrativní zkušenosti s divadelním a koncertním uměním napomohly k rozvoji uměleckého odkazu, zaměřeného na připomenutí bezpráví spáchaného na židovském národu.

NOAM SHERIFF *Skladatel*

Skladatel a dirigent Noam Sheriff patří k nejvýznamnějším izraelským hudebníkům. Narodil se v Tel Avivu. Studoval skladbu a dirigování v Tel Avivu (Paul Ben-Chaim), Berlíně (Boris Blacher) a Salcburku (Igor Markevitch) a filosofii na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě. Jeho díla jsou pravidelně prováděna v Izraeli a po celém světě. Hudba Noama Sheriffa originálním způsobem spojuje východní a západní vlivy, prvky starověkých středomořských kultur a Západu. Mezi jeho nejvýznamnější díla patří tři vokální skladby, tvořící trilogii. *Mechaye Hamethim (Oživení mrtvých)*, kterou premiérovala Izraelská filharmonie v Amsterdamu v roce 1987, vychází ze židovské východoevropské tradiční hudby a starověkých orientálních židovských motivů Samaritánů. *Sephardic Passion (Sefardské pašije)*, které poprvé uvedla Izraelská filharmonie pod taktovkou Zubina Mehty a s Plácidem Domingem v roce 1992, jsou založené na hudbě sefardských Židů. Skladba *Psalms of Jerusalem (Jeruzalémské žalmy)*, zpívaná čtyřmi sbory hebrejsky a latinsky, měla premiéru v roce 1995 při zahájení oslav 3000 let Jeruzaléma. Noam Sheriff pravidelně diriguje jak své vlastní skladby, tak jiná díla orchestrálního repertoáru. Od roku 1963 učí kompozici a dirigování na univerzitách v Jeruzalémě a Tel Avivu, Musikhochschule v Kolíně nad Rýnem a Mozarteu v Salcburku. V průběhu let dirigoval mnoho hudebních festivalů v Izraeli i různé televizní a rozhlasové pořady. Od roku 1990 Noam Sheriff působí jako profesor skladby a dirigování na Rubinově hudební akademii při univerzitě v Tel Avivu, kde byl ředitelem v letech 1998-2000. Dále působil jako hudební ředitel Izraelského symfonického orchestru (Rishon Le-Zion), Izraelského komorního orchestru a od roku 2004 je hudebním ředitelem nového Haifského symfonického orchestru. V roce 2003 získal prestižní CENU EMET, nejvyšší izraelské ocenění za vynikající kulturní a vědecké zásluhy.

JULIA PEVZNER *Režie*

Vystudovala Konzervatoř Rimského-Korsakova (klavír a muzikologii) v Petrohradě a Fakultu humanitních studií (lingvistiku a francouzskou literaturu) na Telavivské univerzitě. Pochází z Ruska a v roce 1991 emigrovala do Izraele. Její dosavadní tvorba zahrnuje nastudování celé řady operních děl, např. *Nos D. Šostakoviče (Opera Boston)*, *Evžen*

Oněgin P. I. Čajkovského (The Virginia Opera), *Nabucco* G. Verdiho (Řecká národní opera), *Piková dáma* P. I. Čajkovského (Dallas Opera), *Zlato Rýna* a *Valkýra* R. Wagnera (Mariinské divadlo), *Boris Godunov* M. P. Musorgského (Houston Grand Opera a San Francisco Opera), *Mozart a Salieri* Rimského-Korsakova (Tel Aviv Performing Arts Center). Realizovala světové premiéry Shenhavovy opery *Příběh půlměsíce* (Izraelská opera Tel Aviv), Shohatovy opery *Šťastný princ* a Zormanony opery *Hostinec duchů* (Muzeum umění Tel Aviv), scénicky ztvárnila Poratovu kompozici *Farma zvířat* aj. V letech 1995 – 2000 byla producentkou v Izraelské opeře v Tel Avivu. Působí také jako lektorka operních seminářů na katedře zpěvu Telavivské univerzity. Její budoucí projekty zahrnují nové produkce *La Bohème* a *Rake's Progress* (Virginia Opera), *Sir John in Love* (Opera Boston), *Boris Godunov* (Chicago Lyric Opera) nebo Weillův balet *Sedm smrtelných hříchů* (Helikon Opera, Moskva).

Kontakty:

PhDr. Ondřej Černý

ředitel Národního divadla

tel: +420 224 901 250

fax: +420 224 932 092

e-mail: o.cerny@narodni-divadlo.cz

www.golem13.cz

www.narodni-divadlo.cz

Připravil: Tomáš Staněk, public relations,

tel: 224 902 126, mobil: 605 207 249, e-mail: t.stanek@narodni-divadlo.cz

